

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U005515

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-12-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клак Віталій Олександрович

2. Klak Vitalii O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 19.00.07

Назва наукової спеціальності: Педагогічна та вікова психологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-12-2019

Спеціальність за освітою: «Дошкільна освіта»

Місце роботи здобувача: ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08401, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27.053.04

Повне найменування юридичної особи: ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08401, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди"

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, Переяслав-Хмельницький р-н., Київська обл., 08401, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.31, 15.81.21

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості розвитку мислення дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій

2. Psychological features of the development of children's of the older preschool age thinking by means of information and communication technologies

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. – ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Переяслав-Хмельницький, 2019. Дисертацію присвячено проблемі психологічних особливостей розвитку мислення дітей дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Визначено сутність провідних понять, розглянуто складові мислення (образність, теоретичність, моторика, внутрішній план дій, самостійність, ініціативність, гнучкість, креативність, логічність,

узагальнення, класифікація, причинно-наслідкові зв'язки та ін.), а також їх зв'язок із алгоритмами дій комп'ютерної психотехнології; розкрито вікові й індивідуально-психологічні особливості мислення дошкільників; представлено психологічні аспекти використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку різних видів і операцій мислення дошкільників. Відповідно до виокремлених критеріїв (когнітивний, особистісний, емоційний) і показників (мотиваційний, регуляційний, операційний; адаптаційний, мовленнєвий, конативний; чуттєвість, рухливість, переживання) розроблено та впроваджено в практику дошкільної освіти комплекс методик психодіагностики мовлення та подано її результати; виявлено взаємозв'язки складових компонентів мислення, експресивного і імпресивного мовлення, а також взаємозв'язки мисленнєвих операцій, видів мислення з індивідуально-психологічними особливостями дошкільників (тривожність, самооцінка, адаптивність, властивості темпераменту); створено концептуальну модель розвитку мислення дітей дошкільного віку. Обґрунтовано, розроблено та експериментально апробовано інформаційно-комунікаційні технології реалізації формульованого блоку концептуальної моделі, перевірено її ефективність щодо забезпечення розвитку всіх вищезазначених складових мислення. Ключові слова: мисленнєві операції, складові мислення, види мислення, дошкільний вік, експресивне та імпресивне мовлення, комп'ютерна психотехнологія, індивідуально-психологічні особливості, модель розвитку мислення.

2. The thesis is for getting the science degree of a candidate of psychological sciences, specialty 19.00.07 – pedagogical and age psychology. – State university «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2019. The dissertation is devoted to the research problem of psychological features of the development of preschool age children's thinking by means of computer psychotechnologies. Theoretical-psychological and information-communication analysis of the phenomenon of thinking components is carried out. In the framework of psychological science, the formulation of the key definition of "components of thinking" as a mechanism of thinking, which contains a complex set of elements (visibility, imagery, theoretic, motor skills, internal action plan, independence, initiative, flexibility, creativity, logic, impressive speech, generalization, classification, cause-and-effect relations) for solving a problem situation, expressing one's attitude to objects and phenomena, information transfer, etc. The paper presents studies of the connection of thinking with various mental phenomena (personal, emotional, adaptive and other characteristics), as well as the possibilities of using information and communication technologies for the mental and logical development of preschool children. In accordance with the selected criteria, a psychodiagnostic complex of techniques was selected, with the help of which the types, operations of thinking and associated individual psychological characteristics of preschoolers were studied. Prevalence of low and average levels of the development of mental operations in children 4-6 years old is revealed. Interrelations between operations (generalization, classification, comparison), types (visually-effective, visually-figurative, logical thinking) of thinking, passive (impressive) and active (expressive) speech, and also with their psychological determinants – anxiety, adaptability, self-assessment, properties of temperament are proved. The conceptual model of thinking development of preschool age children in which structure the forming, control-estimated and effective blocks are offered is developed. The computer psychotechnology of the forming block of the conceptual model, which assumes purposeful psychological effects on the personality of preschoolers for the purpose of developing their thinking, is substantiated and experimentally verified. Information and communication technologies provide for the principles of working with a child in the context of computer literacy, the purpose and objectives, content, methods, organizational forms and means of thinking formation, as well as psychotechnical and psycho-hygienic requirements for their use of information and communication technologies. The result of the introduction of technology is a positive change in all operations and types of thinking. The growth of subjects with a high level of development, generalization, classification, comparison, increasing the speed of the task, improvement in the establishment of cause-and-effect relationships, internal action plan, sequence, independence, flexibility of thinking indicate the effectiveness of experimental computer psychotechnology and the feasibility of the experimental model of preschool children's thinking development. Optimization of the levels of anxiety, adaptability and self-esteem, acting as personal correlates of the development of thinking components of

preschool children, led to the mobilization of cognitive processes, rapid adaptation in the system of educational activities, tolerance, qualitative mental and speech representation of preschoolers. Key words: thinking operations, components of thinking, types of thinking, preschool age, expressive and impressive speech, computer psychotechnology, individual psychological features, and the model of thinking development.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волженцева Ірина Вікторівна
2. Volzhentseva Iryna V.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гордієнко-Митрофанова Ія Володимирівна
2. Gordienko-Mytrofanova Iya V.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терещенко Людмила Анатоліївна

2. Tereshchenko Liudmyla A.

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калмикова Лариса Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калмикова Лариса Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.